

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Історія міжнародних зв'язків України»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Освітня програма «Історія України»

Рік навчання 2, семестр 3

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу

Любовець Олена Миколаївна, доктор історичних наук

**Контактна інформація
лектора (e-mail)**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук,
e-mail olena_lubovec@ukr.net

Сторінка курсу вeLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2335>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова дисципліна «Історія міжнародних зв'язків України» є професійно орієнтованою дисципліною освітньої програми підготовки фахівців (за третім) освітньо-науковим) рівнем.

Мета дисципліни «Історія міжнародних зв'язків України» – здобуття аспірантами теоретичних і практичних знань і навичок із проблематики дослідження геополітичного становища українських земель та традицій зовнішньополітичних зв'язків із іншими територіями та державами в процесі історичного розвитку.

Завданням дисципліни є вивчення історії становлення та розвитку зовнішньополітичних зв'язків України з найдавніших часів до сьогодення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

- розуміти вплив міжнародних чинників на становлення та розвиток української державності в різні історичні епохи;
- ознайомитися з історіографічним доробком даної проблематики;
- знати джерельну базу міжнародних зв'язків українських земель на різних етапах історичного розвитку;
- орієнтуватися в основних напрямках і тенденціях розвитку сучасної зовнішньополітичної стратегії України.

Дисципліна «Історія зовнішніх зв'язків України» забезпечує низку загальних і спеціальних компетентностей, передбачених освітньо-науковою програмою «Історія України». Серед них:

Інтегральна. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК 1. Здатність до науково-професійного іншомовного мовлення. Здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів для спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах.

ЗК 5. Комплексність та системний підхід до проведення наукових досліджень із дотриманням академічної доброчесності.

ЗК 10. Здатність бути критичним та самокритичним. Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

ЗК 11. Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність).

ЗК 14. Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійноорієнтованої діяльності.

СК 1. Комплексність у проведенні досліджень у галузі історії.

СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження історії.

СК 3. Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної історичної науки.

СК 7. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.

СК 11. Комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань в історичній галузі та суміжних з ним сферах гуманітарних наук.

СК 12. Здатність сприймати і досліджувати історію України в контексті світового історичного процесу.

СК 13. Здатність відрізнити специфіку підходів до розв'язання вирішення проблем у галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

Вивчення дисципліни «Історія зовнішніх зв'язків України» забезпечує низку програмних результатів навчання передбачених освітньо-науковою програмою «Історія України». Серед них:

РН 04. Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.

РН 05. Застосовувати іноземну мову як для роботи із іншомовними джерелами і літературою, так і для презентації результатів власних досліджень міжнародній спільноті.

РН 08. Демонструвати обізнаність із законодавством, зокрема щодо захисту прав інтелектуальної власності та дотримуватись принципів академічної доброчесності.

РН 11. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

РН 13. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити сформоване та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми історичної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних, етнічних та правових аспектів.

РН 14. Сприймати, досліджувати та викладати історію України, зокрема, її аграрну історію, в широкому контексті світового історичного процесу.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/се мінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1				
Тема 1. Зовнішньополітичні зв'язки та дипломатія княжої доби.	2/4	Знати міжнародні контакти давніх слов'ян та їх державних утворень. Розуміти геополітичні умови та особливості становлення та формування Київської Русі. Аналізувати основні напрями зовнішньополітичних зв'язків князів Київської Русі. Розуміти історичний досвід зовнішньополітичної діяльності Русі. Характеризувати геополітичні причини піднесення Галицько-Волинської землі. Аналізувати основні напрями зовнішньополітичних зв'язків князів Королівства Русі. Використовувати історичні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті	10
Тема 2. Українські землі в міжнародних відносинах за Литовсько-польську добу.	2/2	Аналізувати зовнішньополітичні відносини українських земель в складі Великого Литовського князівства та Речі Посполитої. Розуміти наслідки європейських впливів на політичний розвиток українських земель. Використовувати історичні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті	5

<p>Тема 3. Україна в системі міжнародних відносин періоду Козацько-Гетьманської держави (сер. XVII – XVIII ст.).</p>	2/6	<p>Аналізувати геополітичне становище Козацько-Гетьманської держави.</p> <p>Мати структуроване уявлення про дипломатичну діяльність українських гетьманів та місце України у політичних планах Московщини, Польщі та Туреччини.</p> <p>Розуміти сутність інкорпораційної політики російського царату щодо українських земель.</p> <p>Використовувати історичні джерела та літературу.</p>	Обговорення питань на семінарському занятті	10
Модуль 2				
<p>Тема 4. Зовнішньополітичні чинники становлення української державності революційної доби 1917-1921 рр.</p>	2/6	<p>Знати причини, мету та завдання Української революції 1917-1921 рр.</p> <p>Аналізувати основні напрями зовнішньої політики Центральної Ради, гетьманату П. Скоропадського, Директорії УНР та ЗУНР.</p> <p>Характеризувати ставлення європейських країн до ідеї української державності.</p> <p>Розуміти вплив зовнішньополітичних чинників на результати та причини поразки Української революції 1917-1921 рр.</p> <p>Використовувати історичні джерела та літературу.</p>	Обговорення питань на семінарському занятті	10
<p>Тема 5. Зовнішньополітичні зв'язки УСРР та УРСР.</p>	2/4	<p>Розуміти післявоєнну міжнародну обстановку та плани європейських країн щодо українських земель.</p> <p>Аналізувати умови включення українських земель до складу</p>	Обговорення питань на семінарському занятті	10

		<p>Чехословаччини, Польщі, Румунії.</p> <p>Знати повноваження УСРР та УРСР у зовнішньополітичній сфері.</p> <p>Вміти пояснити причини обмеження/розширення зовнішньополітичної діяльності УСРР та УРСР з позиції інтересів СРСР.</p> <p>Характеризувати умови вступу УРСР до ООН та її діяльність у міжнародних організаціях.</p> <p>Характеризувати зовнішньополітичні чинники формування території та кордонів України після Другої світової війни.</p> <p>Мати структуроване уявлення про діяльність уряду УНР в екзилі та її вплив на формування світової політичної думки щодо проблеми української державності.</p> <p>Використовувати історичні джерела та літературу.</p>		
<p>Тема 6. Зовнішньополітична доктрина незалежної України: становлення та еволюція концептуальних засад.</p>	4/6	<p>Характеризувати умови здобуття Україною статусу незалежної держави.</p> <p>Розуміти причини еволюції концепції зовнішньополітичного курсу України.</p> <p>Аналізувати основні напрями зовнішньої політики України та її участь в міжнародних організаціях.</p> <p>Вміти пояснити причини та сутність європейських та</p>	Обговорення питань на семінарі кому заняті	10

		євроатлантичних прагнень України. Використовувати історичні джерела та літературу.		
Тема 7. Російсько-українська війна в системі сучасного міжнародного світопорядку.	1/2	Розуміти причини російсько-української війни та її вплив на зміну системи міжнародного світопорядку. Аналізувати місце України в геополітичних прагненнях РФ та ставлення до цього світового співтовариства. Характеризувати вплив російської агресії на глобальну та регіональну безпеку. Мати структуроване уявлення щодо перспектив включення України до ЄС та НАТО. Використовувати історичні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті	5
Всього годин	15/30			70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). З початком сесії виконання і розміщення завдань припиняється.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Всі додаткові роботи (самостійна робота) повинні виконуватися відповідно до визначених вимог та мати коректні текстові посилання на використану літературу, а також мають бути результатом індивідуальної науково-дослідної роботи з високим (не менше 70 %) відсотком унікальності.

Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
------------------------------------	--

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ АСПІРАНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

Борисова О. В. Зовнішня політика України: історія та сучасність. К., 2017. 341 с.

Головченко В. І., Матвієнко В.М. . Дипломатична історія України (1923–1993 роки): навч. посіб. К., 2012. 239 с.

Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2023. 264 с.

Волошин Ю.О. Зовнішня політика України в умовах європейської інтеграції: проблеми конституційно-правового забезпечення: монографія / Ю. О. Волошин, С. В. Папаяні. Одеса, 2015.

Григор'єва Т. Історія дипломатії від давнини до кінця XVIII ст. К., 2015. 178 с.

Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. – 544 с.

Дорош Л., Івасечок О., Турчин Я. Зовнішня політика України. Л., 2021. 348 с.

Зовнішня політика України: опорний конспект лекцій (для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня бакалавра спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини) / Укладачі: Палінчак М. М., Бокоч В. М., Дір І. Ю., Савка В. Я., Стебляк Д. М., Лешанич М. М. Ужгород, 2022. 80 с.

Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / Авт. вступ. ст., упоряд. А.Ю. Мартинов; Відп. ред. С. В. Віднянський. НАН України. Інститут історії України. К., 2014. 394 с.

Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2014–2016) / Авт. вступ. ст., упоряд. А.Ю. Мартинов; Відп. ред. С. В. Віднянський. НАН України. Інститут історії України. К., 2017. 319 с.

Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / Авт. вступ. ст., упоряд. А.Ю. Мартинов; Відп. ред. С. В. Віднянський. НАН України. Інститут історії України. К., 2020. 310 с.

Історія дипломатії: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. Одеса, 2021. 116 с.

- Чухліб Т. Козацька Україна на міжнародній арені. Київ: Видавництво "Арій", 2023. 352 с.
- Кучик О. С. Зовнішня політика України: підручник. Л., 2018. 446 с.
- Мартинов А. Ю. Розвиток відносин України і Європейського Союзу (1994–2023) / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 88 с.
- Місяця пам'яті української дипломатії: енциклопедичний довідник / Упоряд., заг. ред. І. Матяш. Міністерство закордонних справ України; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин; Національна академія наук України, Інститут історії України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; Фонд Президентів України. Київ: Горобець, 2022. 672 с.
- Нариси з історії дипломатії України / Під ред. Смолій В.А., Галенко О.І., Камінський Є.Є., Кірсенко М.В. та ін. К., 2001. 736 с.
- Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т. Дипломатія Українського Гетьманату в міжнародних політичних комбінаціях раннього нового часу / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 512 с.
- Стратегічна культура та зовнішня політика України: монографія / за заг. редакцією І. М. Ковалю, О. І. Брусилівської, В. А. Дубовика. Одеса, 2017. 264 с.
- Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин» / Керівник авторського колективу д.і.н., професор Манжола В.А., за редакцією академіка НАН України Губерського Л.В.К., 2008. 512 с.
- Українська дипломатична енциклопедія: У. 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. К., 2004.
- Українська призма: Зовнішня політика 2021. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики "Українська призма"», Фонд ім. Ф. Еберта. К., 2022. 328 с.
- Україна в історії Європи ХІХ — початку ХХІ ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2020. – 814 с.
- Чекаленко Л. Зовнішня політика України : підручник К., 2015. 477 с.
- Чекаленко Л., Федуняк С. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів). К., 2017. 464 с.

Додаткова:

- Аудит зовнішньої політики України. Рекомендації до стратегії зовнішньої політики України. К., 2016. 59 с.
- Ващук Д., Черкас Б. Східне пограниччя Європи: Український фронт у добу пізнього середньовіччя. 2-ге вид., допов. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А. С., 2022. 188 с.
- Гавронська Т. В. Київська Русь і її дипломатія в ІХ – першій половині Х століття: відношення з державами Європи та Азії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Право. 2021. № 35. С. 9-35.
- Головко В. Україна та Китай: еволюція відносин (2021 – травень 2022) / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2022. 199 с.
- Гуржій О., Реєнт О. У лабіринтах української дипломатії. Від князівської доби до початку ХХ століття. Київ: Арій, 2023. 352 с.
- Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до нового часу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Вінниця: Нова книга, 2002. 433 с.
- Зленко А. М. Дипломатія і політика України в процесі динамічних Івченко О. Т. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан. К., 2010. 756 с.
- Зовнішня політика України – 2015: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети / за ред. Г. М. Перепелиці. К., 2016. 308 с.
- Зовнішня політика України: підсумки 2022 року та прогнози на 2023-й. URL: https://hromadske.ua/posts/zovnishnya-politika-ukrayini-pidsumki-2022-roku-ta-prognozi-na-2023-j?gclid=CjwKCAjw4ZWkBhA4EiwAVJXwqWAtvXB3Z--V7rNIWXs7-V8VnXPIf-Bg9wbvQf21ngcxAtYIBPCsaRoCPxwQAvD_BwE
- Кульчицький С. Рашизм vs ленінізм? Роздуми історика на переламі епох / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ, 2023. 32 с.

Макар Ю. Століття української дипломатії. Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2017. Т. 35-36. С. 77-94.

Мартинов А. Ю. Україна в спільній зовнішній і безпековій політиці Європейського Союзу (2014–2023): Аналітична доповідь / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 49 с.

Матяш І. Іноземні представництва в радянській Україні (1919–1991): протистояння і співпраця / НАН України. Інститут історії України; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. – К.: Інститут історії України, 2020. – 503 с.

Моцик О. Зовнішня політика й дипломатія Києва: перші кроки (VI–IX ст.) // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2018. № 1 (3). С. 107-111.

Овсій І. О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): Навч. посібник. 2-ге вид. К., 2002. 240 с.

Руденко Г. М. Україна дипломатична. К., 2001. 176 с.

Сорока М. М. Світ відкриває Україну: Про зовнішню політику Української держави у 90-х рр. ХХ ст.: Статті. Документи. Коментарі / М. М. Сорока. К., 2001. 782 с.

Україна і Європа (1990-2000 рр.) Україна в міжнародних відносинах з країнами-членами Європейського союзу. Анотована історична хроніка / І.М. Мельникова та ін. К., 2001. 308 с.

Україна і Польща: Шляхами міждержавних взаємин: збірник наукових праць з нагоди 100-річчя встановлення польсько-українських дипломатичних відносин / Наук. ред. І. Матяш; Вип. ред. В. Собіянський; Пер. з пол. К. Москалець. Польський Інститут у Києві; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин; Інститут історії України НАН України. К.: Видавництво "Горобець", 2019. 300 с.

Чиж І. С. Україна в Раді Європи. К., 2001. 384с.

Якубова Л. Україна та українці в світоглядній матриці "руського мира". Аналітична записка / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 72 с.

Інформаційні ресурси

Інститут історії України Національної академії наук України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.org.ua/uk>

Національна академія аграрних наук України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://naas.gov.ua/>

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dnsrgb.com.ua/>